

Kultur- og kirkedepartementet
Kulturavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Kristiansand, 31.01.2007

HØRINGSUTTALELSE – EVALUERING AV DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Vest-Agder-museet IKS har fått forskningsinstituttet NIFU STEP's evaluering av Den kulturelle skolesekken (DKS) til høring fra Kultur- og kirkedepartementet.

Vest-Agder-museet er det største kulturhistoriske museet i fylket og organisert som et interkommunalt selskap eid av de 15 primærkommunene i Vest-Agder og fylkeskommunen i fellesskap. Museet består av sju enheter beliggende henholdsvis i Kristiansand, Vennesla, Mandal, Lindesnes, Farsund og Flekkefjord. Vest-Agder-museet er derfor en viktig aktør i Den kulturelle skolesekken på kulturarvfeltet, både regionalt og lokalt. Vi ser DKS som et viktig og riktig kulturpolitisk tiltak, som fremdeles er i utvikling i positiv retning. Vest-Agder-museet ønsker fortsatt å bidra i dette arbeidet.

Vi har i høringsuttalelsen valgt å kommentere enkeltelementer i den omfattende rapporten og å fokusere på sider som har mest relevans for vårt felt i DKS.

Vurdering av evalueringsrapporten

Rapporten skal ifølge mandatet undersøke om ordningen fungerer ut fra målsetningene og synliggjøre hvilket potensial for forbedringer det ligger i tiltaket (KKD's brev til høringsinstansene 09.11.06).

Målene for Den kulturelle skolesekken finner man i St.meld. nr. 38 (2002-2003) "Den kulturelle skolesekken". Ifølge denne meldinga skal Den kulturelle skolesekken:

- "medverke til at elevar i grunnskulen får eit profesjonelt kulturtilbod
- leggje til rette for at elevar i grunnskulen skal få tilgang til, gjere seg kjende med og få eit positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål".

Vi mener at rapporten ikke gir et dekkende bilde av hvordan Den kulturelle skolesekken fungerer i forhold til disse målsetningene. Rapporten alene kan ikke være et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvilke grep som bør gjøres for å videreutvikle og styrke ordningen.

Metode

Datagrunnlaget synes svakt i forhold til omfanget av DKS. Den kulturelle skolesekken er et landsomfattende tiltak som legger vekt på lokal forankring og elevene i fokus. Ordningen involverer et stort antall profesjonelle kulturaktører på ulike felt og med forskjellig organisasjonsstruktur og finansieringsbasis. Antallet elever som er involvert i undersøkelsen synes lite. Heller ikke utøvende kulturaktører, utenfor administrasjonsapparatet, har i særlig grad kommet til orde i undersøkelsen. Det gjelder ikke minst museene. Kulturarvfeltet og de kulturhistoriske museene har fått liten oppmerksomhet i rapporten, til tross for at det er stor aktivitet på dette feltet i Den kulturelle skolesekken.

Maktperspektivet

Evaluators har lagt vekt på maktperspektivet i sin analyse av DKS og trekker opp en klar konfliktlinje mellom kultur- og utdanningsfeltet. Kultursektoren blir i dette tilfellet definert som en "rik fetter" med kapital- og definisjonsmakt over tiltaket (s. 38).

Den kulturelle skolesekken er tuftet på samarbeid mellom de to sektorene på mange plan i systemet. Sektorenes ulike utgangspunkt er både en styrke og en kompliserende faktor for DKS. Vest-Agder-museets erfaring, som aktiv aktør på den regionale og lokale kultursida, er at DKS snarere kan være et virkemiddel til å skape en bedre dialog mellom de to sektorene enn en arena for maktkamp. Som kulturformidlere i DKS får vi tilbakemeldinger fra ledelse, lærere og elever om gleden ved DKS-tilbudene. Både opplevelsesaspektet og profesjonalitetsgarantien framheves.

Vi kjenner oss heller ikke igjen i rollen som "rik fetter". Evalueringa peker på at "mange kulturhistoriske og naturhistoriske museer" har fått øremerkede DKS-midler som nå har gått inn i museenes ordinære driftsbudsjett (s. 129), og at museene generelt gjennom museumsreformen har fått økte tilskudd. Vest-Agder-museet var ikke blant de 20 museene som fikk øremerkede tilskudd, og selv om museet har fått tilført ekstra midler i konsolideringsprosessen, er det ingen automatikk i at disse skal brukes på DKS-tiltak. Vest-Agder-museet har ingen inntekter av DKS, men bruker egne driftsmidler til å finansiere tilbudene sammen med Vest-Agder fylkeskommune regionalt og de enkelte kommunene lokalt. Vi prioriterer DKS ut fra museets overordnede politikk og målsetningene ved tiltaket. Museet har et samfunnsansvar for å formidle den regionale og lokale kulturarven til barn og unge.

Det er beklagelig at rapporten ikke synliggjør arbeidet og egeninnsatsen blant de mange kulturaktørene som ikke får ekstra tilskudd til å arbeide med DKS, men gjør det ut fra helhetsspolitikk, organisasjonsstruktur og generell offentlig finansiering. Dette er av betydning, også fordi satsningen på tiltaket er større enn de øremerkede DKS-bevilgningene tilsier.

Videreutvikling og styrking av Den kulturelle skolesekken

Organisering og beslutningsmyndighet

Rapporten foreslår at Den kulturelle skolesekken skal ytterligere desentraliseres ved at en større andel av midlene går til kommunene og skolene. Vi er skeptiske til dette forslaget. Det kan være vanskelig for enkelte kommuner å gi et dekkende, kvalitetssikret DKS-tilbud til alle elever på alle felt. Vi tror det regionale leddet er nødvendig for å sikre at *alle* elever får et tilfredsstillende tilbud på alle områder av DKS. Dagens ordning med overføring til

fylkeskommunen, hvor minst en tredjedel går videre til kommunene, gir både en regional kvalitetssikring og lokal forankring.

Formidlingsform

Vi er usikre på verdien av rapportens anbefalinger om formidlingsform i DKS-tiltaket. Rapporten opererer med begrepsparet "monologisk" og "dialogisk" formidling og konkluderer med at dialogiske formidlingsformer er å foretrekke. Museene bruker i stor grad deltakelse og aktivitet i sine formidlingsopplegg for elever. Vårt felt ligger godt til rette for slike formidlingsformer. Vi legger også vekt på å tilpasse tilbudene til skolens læreplaner. Vi mener likevel at Den kulturelle skolesekken også skal inneholde tilbud der elevene kan oppleve profesjonell kunst og kultur som publikum. Den ene formidlingsformen utelukker ikke den andre. Mangfoldet i tilbudet er tvert imot en styrke ved Den kulturelle skolesekken.

Handlingsplan

Som aktør på kultursida i Den kulturelle skolesekken, er det flere tema vi savner i en grundig gjennomgang av tiltaket. Vi kunne ønske at man i oppfølginga av DKS også så på behovet for kompetansehevende tiltak og nettverksordninger blant aktørene på kulturarv/kulturminnefeltet. Det burde vurderes om man bør øremerke midler til dette feltet, slik at nye formidlingsformer kunne prøves ut og utvikles. Videre kunne det være av interesse å se hvordan Den kulturelle skolesekken har påvirket arbeidet i kulturinstitusjonene, hvordan ressursene prioriteres internt, om Den kulturelle skolesekken har ført til større besøkstall, eller om den har medført at skolene i mindre grad bruker tilbud dersom de ikke er inkludert i DKS' gratis skyssordning. Transportkostnadene er fremdeles en av haken ved samarbeidet mellom skole- og kultursektoren.

Oppsummering

Vest-Agder-museet er svært positive til Den kulturelle skolesekken. Tiltaket bygger på bærende prinsipper i museets virksomhet. Vi mener imidlertid at den foreliggende rapporten er for unyansert og dermed ikke tilstrekkelig til å peke ut veien videre for tiltaket.

Med vennlig hilsen

Marianne L. Nielsen
direktør
Vest-Agder-museet IKS

Gunhild H. Aaby
formidlingsansvarlig
Vest-Agder-museet IKS